

Bouwsteen voor gemeenten

Welzijn op Recept 2023

Friesland

juni 2023

Inhoud

Aanleiding.....	3
Welzijn op Recept.....	4
Belanghebbenden	5
Randvoorwaarden	5
Financiering	6
Bouwsteen voor gemeenten.....	10
Provinciaal	10
Lokaal	11
Fase 1.....	11
Fase 2	11
Fase 3	13
Bijlage 1 – Werkwijze.....	15

Aanleiding

Vanuit de Friese Samenwerkingsagenda hebben De Friesland en alle Friese gemeenten een ambitie omschreven om Welzijn op Recept (WoR) in heel Friesland uit te rollen. Dit valt samen met de opgave vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) voor de gemeenten en zorgverzekeraar om met ingang van 1 januari 2024 te komen tot een Ketenaanpak Welzijn op Recept.

Deze bouwsteen voor gemeenten is gebaseerd op het door VWS gefinancierde integrale inkoopadvies Welzijn op Recept (via [deze link](#) te downloaden) en is richtinggevend voor de samenwerkingsafspraken tussen gemeenten en zorgverzekeraars. Het is een hulpmiddel om Welzijn op Recept lokaal te implementeren.

Van gemeenten wordt verwacht in september 2023 een plan van aanpak op te leveren voor het Gezond en Actief Leven Akkoord. De meeste gemeenten streven ernaar om deze plannen in Q2 af te ronden, zodat de colleges deze plannen kunnen vaststellen. Hierin wordt ook de inzet van de gemeente op de 5 ketenaanpakken opgenomen. Op dit moment zijn door zowel landelijk als provinciaal nog niet alle kaders van deze ketens bekend. Gemeenten behouden de ruimte om op basis van provinciale ketenafspraken de plannen van aanpak aan te scherpen.

Welzijn op Recept

Welzijn op Recept is een alternatief voor mensen met psychosociale klachten. In plaats van het ‘traditionele pilletje’ voor te schrijven verwijst de huisarts deze patiënten door naar een welzijnscoach. Klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, maar ook stress, angst en somberheid hebben lang niet altijd een medische oorzaak. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijk problemen een rol, zoals overlijden van een partner, verlies van werk, eenzaamheid et. Via Welzijn op Recept worden patiënten verwezen naar de welzijnscoach. Deze interventie draagt bij aan het versterken van de samenwerking tussen het medische en het sociale domein en het inzetten van de juiste zorg op de juiste plek.¹

Welzijn op Recept kent twee doelen namelijk:

1. Het verhogen van het welbevinden van patiënten met psychosociale problematiek.
2. Het verlagen van het zorggebruik in de eerstelijnszorg.

In bijlage 1 staat extra informatie opgenomen ten aanzien van de werkwijze.

¹ [Welzijn op Recept | Wat is Welzijn op Recept? | Welzijnoprecept.nl](https://www.welzijnoprecept.nl/)

Belanghebbenden

Organisatie/persoon	Belang
Gemeenten	(Kwetsbare) burgers waarvan het welbevinden verhoogd wordt en die weer (naar vermogen) meedoen aan de maatschappij, meer (arbeids)participatie, verbinding eerstelijnszorg, invulling preventieve taken sociaal domein
Zorgverzekeraar	Invulling persoonsgerichte zorg, juiste zorg op de juiste plek, de-medicalisering
Huisartsen(praktijken)	Patiënt passend aanbod kunnen bieden, indruk frequentie consulten dalen, meer werkplezier
Inwoners	Meer welbevinden, zelfvertrouwen, zelfredzaamheid, toekomstperspectief, passende ondersteuning
Sociaal werk/welzijnsorganisaties	Verbinding eerstelijnszorg, onderdeel van brede keten met aandacht voor preventie.

Randvoorwaarden

Om Welzijn op Recept goed uit te kunnen voeren is het nodig dat

- Huisartsen/eerstelijnszorgverleners die een welzijnsrecept uitschrijven en welzijnscoaches die na verwijzing met de inwoners het gesprek voeren beschikken over de juiste kennis, kunde en vaardigheden;

- Er voor de opvolging van het recept voldoende ondersteuning en passende activiteiten in de eigen wijk en gemeente mogelijk zijn, of dat nu op initiatief van de inwoners, professionele organisaties, vrijwilligersorganisaties of de gemeente is.

Financiering

SPUK GALA ²

De SPUK-middelen die gemeenten kunnen aanvragen, worden ingezet voor:

- Het versterken van het welzijnsaanbod in de wijk o.a. met het oog op de groep mensen die met het verder scheiden van wonen en zorg thuis blijft wonen, het opstarten van WoR-trajecten in gemeenten waar dit nu nog niet gebeurt en het inkopen van WoR-trajecten;
- Het aanbod van de onderdelen van de ketenaanpak die geen Zvw-zorg betreffen;
- Coördinatiekosten om de ketenaanpak binnen de gemeente in te richten, met tenminste zorgverzekeraars en relevante (zorg)professionals.

Daarnaast kan de gemandateerde gemeente SPUK IZA middelen op provinciaal niveau aanvragen onder andere voor structurele inzet op de coördinatie en organisatie van de domein overstijgende keteninterventies.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen incidentele kosten (voor de inrichting en implementatie van de ketenaanpak) en structurele kosten voor de uitvoering.

² Meerdere gemeenten hebben aangegeven dat de SPUK middelen niet toereikend zijn.

Praktijkvoorbeeld

Incidenteel	Kosten	Structureel	Kosten
Regisseur/projectleider (4 uur per week per gemeente) Algemene coördinatie en implementatie, zodat duurzaam aan de randvoorwaarden wordt voldaan	€ 16.000	Regisseur/projectleider Algemene coördinatie en implementatie, zodat duurzaam aan de randvoorwaarden wordt voldaan	n.v.t. omdat de welzijnscoaches ingebed worden in de bestaande organisatie, binnen de gemeente kan WoR in de portefeuille van een beleidsmedewerker komen
Projectorganisatie (overleggen) 3-5 keer per jaar, 2 uur per overleg	€ 4.000	Aanstellen welzijnscoaches* (HBO geschoold, cao Sociaal Werk) ³	€100.000 (1 fte)
Netwerk inrichten	Projectleider en welzijnscoach doen dat in de beschikbaar gestelde formatie	Monitoring (en evaluatie)	PM Ondersteuning vanuit GGD samen met projectleider
Opleiding welzijnscoaches⁴	Basistraining € 675 per coach	Opleiding welzijnscoaches	

³ Een uitgebreid functieprofiel voor de welzijnscoach is te vinden in [het Handboek Welzijn op Recept](#).

⁴ Basistraining Welzijn op Recept (3 dagdelen van 3,5 uur), aansluitend intervisie (2 x 1,5 uur)

Inrichten registratie	Inzet door GGD samen met projectleider	minimaal 7-10 cliëntgebonden uren van de welzijnscoach per recept	Zit in fte kosten
Communicatie, materiaal	€ 3.000	minimaal 4-6 uren per fte welzijnscoach per week voor organisatie- en overlegtijd, als 'spin in het web' van Welzijn op Recept	Zit in fte kosten
		Aanbod binnen sociaal domein ⁵	PM
TOTAAL		TOTAAL	

De gemeente faciliteert en stimuleert (met beleid, middelen en regelgeving) dat er een voldoende en passend aanbod van activiteiten in de buurt bestaat voor de inwoner om aan deel te nemen en dat dit op een goede manier ontsloten is (bv digitale sociale kaart) (pag. 4 modelovereenkomst regionale inkoop WoR). Hier kunnen mogelijk slimme verbindingen met andere ketenaanpakken en onderdelen uit de thema's van de brede SPUK-regeling gemaakt worden.

De gemeenten sluiten bij de inkoop/subsidiëring van Welzijn op Recept waar mogelijk aan bij gangbare manieren van contracteren en tarifiering, waarin ook de periodieke indexering van de tarieven een plek krijgt.

In Figuur 1 wordt de inkoop op diverse niveaus samengevat.

⁵ Schuldhulpverlening, opvoedondersteuning, sport- en beweegaanbod, activiteiten op het gebied van gezonde voeding en activiteiten op sociaal-emotionele ontwikkeling

Samenvatting eerstelijnszorg	Samenvatting Welzijn	Samenvatting activiteiten aanbod in de gemeente	Samenvatting organisatie en proces
• Basistraining Welzijn op Recept, “andere gesprek” en sector overstijgend samenwerken. • 15 minuten proactieve identificatie per week + 45 minuten consulttijd incl. registratie per welzijnsrecept. • Regulier praktijkoverleg 6-8 uur per jaar + regionaal overleg/ bijscholing 2,5-5 uur per jaar.	• Basistraining Welzijn op Recept, “andere gesprek” en sector overstijgend samenwerken. • 7-10 uur cliëntgebonden uren per Welzijn op Recept. • 4-6 uur per week als organisatie en overleg tijd als “spin in het web” van Welzijn op Recept. Eenvoudig kengetal: 0,5 fte welzijnscoach op 1 huisartsengroepspraktijk/gezondheidscentrum (5.000-10.000 ingeschreven patiënten) voor 50-70 Welzijn op Recept cliënten is een werkbaar eenvoudige maat voor de benodigde formatie welzijnscoach.	• Activiteiten aanbod is voor 80% van de Welzijn op Recept cliënten in de wijk beschikbaar. • Resterende 20% activiteiten aanbod moet gezocht worden of vraagt om maatwerk. Dit is een ruwe schatting en vraagt verdere aandacht, bespreking en uitdieping vanuit de praktijkervaring van de welzijnscoaches.	• 0,2 fte gemeentelijk Welzijn op Recept regisseur per 30.000 inwoners. • 0,5 fte regionaal Welzijn op Recept regisseur per xx inwoners (ervaringscijfers nog niet bekend, zal uit de praktijk moeten blijken hoe groot een regio is en wat dan precies aan formatie nodig is). • 2,4 fte Landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept.

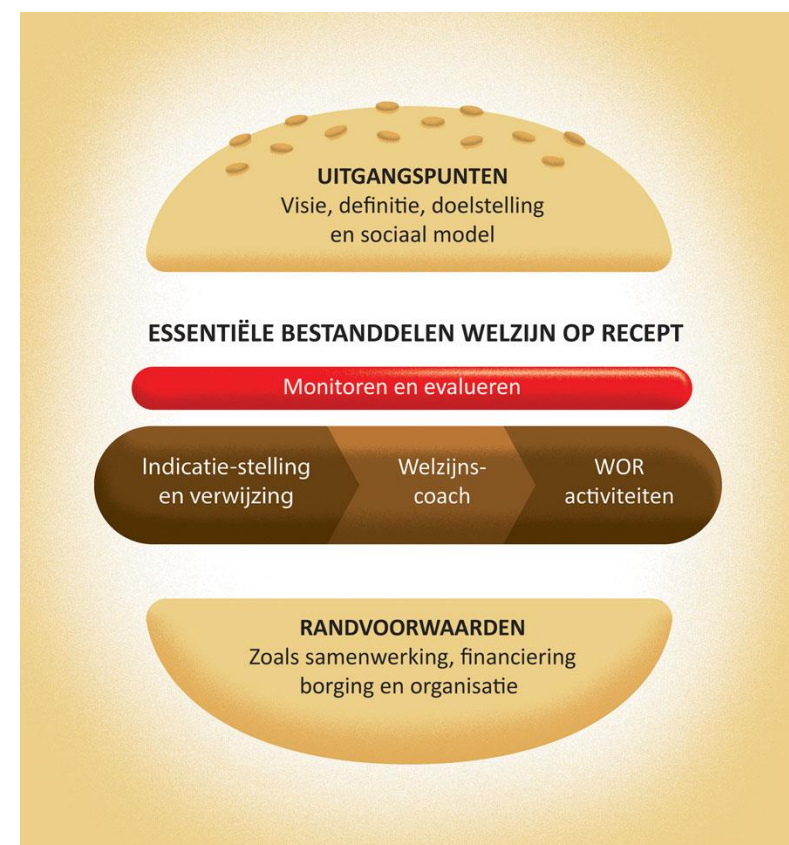
Figuur 1

Bouwsteen voor gemeenten

Provinciaal

Provinciaal is er een ketenregisseur Welzijn op Recept aangesteld. Dit is Mathilde Winsser-Philippo (auteur van dit document) werkzaam bij ROS Friesland. De ketenregisseur vervult een brugfunctie tussen de verschillende stakeholders. Zij zorgt ervoor dat provinciaal een afvaardiging van de verschillende partijen periodiek bijeenkomt. Deze projectgroep moet zorgen voor bouwstenen (onderdelen ketenaanpak) waarin duidelijk wordt omschreven welke partijen welke verantwoordelijkheden hebben en welke stappen deze moet nemen om WoR lokaal te kunnen implementeren. Tezamen vormen deze bouwstenen de ketenaanpak Welzijn op Recept. De ketenregisseur is primair verantwoordelijk voor afstemming en begripsvorming over de gehele keten en faciliteert samenwerking door horizontaal (wie, wat en waar) en verticaal (vertaling van landelijke richtlijnen naar regionale afspraken) teams met elkaar te verbinden in de keten.

Figuur 2 toont de essentiële bestanddelen voor Welzijn op Recept. In sommige gevallen is het van belang om hier provinciaal afspraken voor te maken, zodat het lokaal uitgevoerd kan worden. De ketenaanpak is nog niet beschikbaar, maar er zijn al wel elementen die lokaal opgepakt kunnen worden. Dit wordt in drie fasen beschreven.

Figuur 2

Lokaal

Om een start te maken met de ketenaanpak en voorbereid te zijn op wat er nodig is voor de implementatie in de gemeente, adviseren we om de volgende stappen te zetten.

Fase 1

De stappen in fase 1 zijn voorbereidingen op de daadwerkelijke implementatie en kunnen ingevuld worden door de regisseur (stap 1).

1. Stel een regisseur/projectleider aan per gemeente (0,2 fte per 30.000 inwoners)
2. Lees [de handreiking Welzijn op Recept voor gemeenten en zorgverzekeraars](#).
3. Meld je aan bij de groep 'Lerend netwerk Positieve gezondheid in de channel: 'Friese Preventieaanpak'. Via [deze link](#) kun je je aanmelden. Hier wordt alle relevante informatie geplaatst over Welzijn op Recept, tevens is daar de mogelijkheid om een vraag te stellen in het netwerk.

Fase 2

1. Vorm een team op gemeentelijk niveau (sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij bestaande samenwerkingsstructuren)

Met minimaal:

- Een huisarts of POH

Om verbinding te leggen met de lokale huisartsen kun je advies inwinnen bij de regioadviseur van ROS Friesland.

- Regio Noordwest Friesland – [Erwin Brameijer](#)
- Regio Zuidwest Friesland – [Mathilde Winsser-Philippo](#)
- Regio Zuid Friesland – [Iris Nawia-Strating](#)
- Regio Noordoost Friesland – [Maaïke van der Meulen](#)
- Regio Zuidoost Friesland – [Julia Wijnia](#)
- Een welzijnscoach
- Een gemeenteambtenaar

2. Bespreek jullie visie op gezondheid en de verwachtingen
 - Hoe kan positieve gezondheid, het 'goede gesprek' in de praktijk gebracht worden?⁶
 - Wat levert Welzijn op Recept op en welke doelen worden beoogd?
 - Wat is ieders rol in het (project)team en wie doet wat?
 - Is er voldoende aanbod van activiteiten in de wijken beschikbaar?
3. Plan een werkbezoek
 Bezoek een gemeente in de buurt die al ervaring heeft met Welzijn op Recept.
4. Oefen op papier
 - De huisarts (of POH) en welzijnscoach bespreken 3 á 4 casussen op papier
 - Wat moet er nog geregeld worden?
5. Maak werkafspraken met de lokale welzijnsorganisatie en huisartsenpraktijk(en) over:
 - Basistraining Welzijn op Recept
 - Cliëntgebonden uren
 - Organisatie en overleg tijd/uren
 - Aantal welzijnsrecepten
 - Beschikbare formatie welzijnscoaches
 - Aantal huisartsenpraktijken dat mee doet
 - Manier van verwijzen en terugkoppelen (zorgdomein)
 - Wijze van registratie en evaluatie (monitoring)

⁶ Vanuit de landelijke akkoorden en ontwikkelingen wordt het mogelijk gemaakt voor huisartsen om meer tijd voor de patiënt en daarmee een flexibele gemiddelde consultduur van 15 minuten te realiseren. De huisarts heeft hierdoor meer tijd om het "goede gesprek" met de patiënt te voeren.

6. Plan een startbijeenkomst
 - Markeer een moment van daadwerkelijk starten
 - Wil je andere praktijken bij je Welzijn op Recept beweging betrekken, nodig ze dan uit
 - Wijkverpleging
 - Paramedici

7. Eerste welzijnsrecept
Schrijf het eerste welzijnsrecept uit aan een patiënt

Fase 3

De onderdelen die in deze fase beschreven worden hangen samen met de provinciale afspraken over de ketenaanpak. Dit is voor nu een richtlijn.

- Monitoren
Een beschrijving van de output, benodigd voor zorgverzekeraars en gemeenten, zodat de gemaakte afspraken uit de overeenkomst kunnen worden gemonitord. Dit betreft:
 - Indicatoren voor het meten van output (zoals aantal welzijnsrecepten, aantal gesprekken/consulten welzijnscoach per doorverwijzing, doorgeleiding naar activiteit)
 - Indicatoren voor het meten van outcome (zoals deelname na 3, 6, 9 maanden aan activiteit afhaken van activiteit; afname huisartsconsult; eventueel ervaren effectiviteit na periode)
 - Verdiepende informatie om beter zicht te krijgen op doelgroep voor wie Welzijn op Recept passend is (profielen van inwoners die worden doorverwezen; profielen in relatie tot activiteiten)

Belangrijk punt hierbij is aandacht voor de balans met administratieve lasten en de wens om zoveel als mogelijk aansluiting te zoeken bij bestaande monitors en data- informatie systemen en dat er op basis van geanonimiseerde data wordt gemonitord.

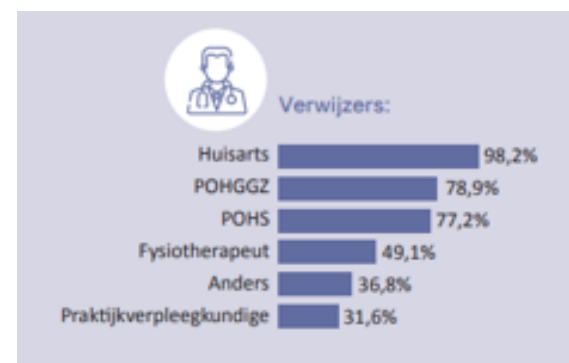
In Figuur 3 staat de minimale dataset van indicatoren voor het monitoren van Welzijn op Recept.

Eerstelijnszorg/instroom	Welzijnsorganisatie/doorstroom	Activiteitsaanbieders/uitstroom
Aantal verwijzingen Welzijn op Recept per kwartaal	Aantal cliënten per kwartaal binnen een Welzijn op Recept-ondersteuningstraject	Gekozen activiteiten binnen Welzijn op Recept per kwartaal
Type verwijzers	Aantal gesprekken met cliënten voor Welzijn op Recept	Aantal deelnemers via Welzijn op Recept
ICPC-codering van de verwijzing/achterliggende problematiek	Duur van deze gesprekken	Deelnemers via Welzijn op Recept die na drie maanden nog deelnemen
Uitdraai uit het HIS van potentiële patiënten voor Welzijn op Recept over een bepaalde periode	Gemiddeld aantal gesprekken per traject	Deelnemers via Welzijn op Recept die na zes maanden nog deelnemen
	Aantal afgesloten trajecten	Aantal deelnemers dat afhaakt per kwartaal

Figuur 3

- Evalueren
- Opschalen
- Borging

Bijlage 1 – Werkwijze

Van patiënt naar cliënt tot deelnemer

Voor wie is Welzijn op Recept

Voor inwoners die te maken hebben met eenzaamheid, somberheid, onveilig voelen, ongezonde levensstijl, belastende omstandigheden, chronische lichamelijke ziekten, onverklaarbare klachten, laaggeletterdheid, schulden, scheiding, geen zinvolle daginvulling en weinig sociale contacten.

Huisarts/POH/Assistent

Bespreekt mogelijkheden en oplossingen van Welzijn op Recept.

Verwijst de patiënt door via Zorgdomein naar de welzijnscoach van Welzijnsorganisatie Caleidoscoop (AVG toestemming).

Legt uit dat de patiënt binnen 5 werkdagen gebeld wordt door de welzijnscoach voor een afspraak.

Registreert op ICPC P of Z code.

Welijnscoach

Na ontvangst van bericht via Zorgdomein neemt de welzijnscoach contact op met de patiënt.

Binnen 5-7 ontmoetingen:

- wordt er besproken wat de inwoner graag wil
- wordt er contact gezocht met de organisatie van de passende activiteit
- kan de welzijnscoach één of meerdere keren mee voor begeleiding naar de activiteit

Terugkoppeling aan de huisarts of andere verwijzer vindt plaats naar behoefte.